

Plenum

Torsdag 17.11.2022 kl. 16.00—18.09

2.3. Muntlig fråga om stöd till jordbruket (Harry Harkimo liik)

Muntligt spörsmål MFT 187/2022 rd

Muntlig frågestund

Talman Matti Vanhanen: Ledamot Harkimo.

Debatt

16.11 **Harry Harkimo liik:** Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Kotimainen maatalous on historiansa pahimmassa kriisissä, ja tilanne maailmassa on sellainen, että meidän pitäisi pyrkiä sataprosenttiseen omavaraisuuteen kotimaisessa ruoassa, eikä hyvältä näytä, mutta hallitus ei näytä ymmärtävän maataloustuottajien tilannetta ollenkaan. Lannoitteet maksavat enemmän kuin viljasta saa hintaa. Polttoöljy on kallistunut lähes 70 prosenttia. Sähkön hinta on tulevana talvena vähän mitä vain se voi olla. Ruoan ja lannoitteiden arvonlisävero on laskettava tilapäisesti, ja se on tehtävä nopeasti. Sähkölaskussa viljelijöitä pitää tukea rahallisesti suoraan ja siihen pitää laittaa joku raja, eli 25 senttiä kilowattitunnilta. Ministeri Kurvinen, te ja edeltäjänne Leppä olette puhuneet paljon tuottajien puolesta, mutta koska aiotte oikeasti tehdä jotain? Ministeri Kurvinen, kuulitte ehdotukseni arvonlisäverosta ja sähköjen tukemisesta. Mitä sanotte tähän?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Kurvinen.

16.12 **Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen varovainen kommentoimaan veropolitiikkaa, koska se kuuluu periaatteessa valtiovarainministerille, joka on tällä hetkellä matkoillaan. Täytyy vähän katsoa, ettei mene oman pilttuunsa ulkopuolelle.

Mutta edustaja Harkimo varmasti kuuli, mitä toimenpiteitä on jo tähän mennessä tehty: Huoltovarmuuspaketti, minkälainen neuvottelutulos meillä on uudelle CAP-kaudelle. Verotuksen osalta pidän tosi hyvänä sitä, että saimme hallituksena neuvoteltua kiinteistöveron palautuksen, saimme EU:lta luvan palauttaa tuotantorakennusten kiinteistövero tälle vuodelle. Se tukee juuri niitä nuoria tuottajia, se tukee juuri investoineita tiloja, niitä tiloja, jotka 10—20 vuodenkin päästä tuottavat ruokaa — eivät jäähyttele, vaan kiihdyttelevät. Erittäin hyvä tukitoimi tämäkin.

Ja kysyisin myös edustaja Harkimolta: oletteko te valmis tukemaan tätä elintarvikemarkkinalain muutosta, jonka olen nyt tänään hallituksessa tuonut läpi? Siinä lyhennetään muun muassa maksuaikoja, tuottajat saavat nopeammin rahaa, pilaantuvia elintarvikkeita ilman korvausta saa palauttaa ja elintarvikemarkkinavaltuutetun toimivalta lisääntyy [Puhemies: Minuutti!] laittaa kauppaa tarvittaessa kuriin.

Punkt i protokollet PR 125/2022 rd

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kankaanniemi.

16.13 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Maa- ja metsätalous on aiemmin pitänyt maaseudun elävänä ja koko maan asumiskelpoisena. Nyt maaseutu on alistettu kaikenlaisen Brysselin tarkastajien, susiensuojelijoiden ja tuulimyllyjen rakentajien temmelyskentäksi. Ylimoitettut suojelumääräykset iskevät yhä rajummin maaseudun elinkeinoihin. Jopa yli 600 000 metsänomistajan omistusoikeus metsiinsä on uhattuna. Nuoret jättävät maaseudun. Puhtaan kotimaisen ruoan tuotanto ja jopa kansallinen turvallisuus ovat vaarassa. Suomi ei menesty ilman elävää maaseutua.

Arvoisa ministeri Kurvinen, myönnätkö te hallituksen epäonnistuneen maa- ja metsätalouden ja maaseudun puolustamisessa? Oletteko valmis purkamaan sääntelyä ja suojelua nuorten uskon palauttamiseksi ja sukupolvenvaihdojen lisäämiseksi, jotta tuleville sukupolville palautuu elävä maaseutu eikä vain homehtuneita metsiä, pihoilla ulvovia susia ja ränsistyneitä rakennuksia?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Kurvinen.

16.14 Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen edustaja Kankaanniemen kanssa tilannekuvasta kyllä hyvin eri mieltä. Tämä hallitus on tehnyt todella paljon suomalaisen maaseudun ja aluepolitiikan eteen hyvin monella tavalla. Olemme kunnostaneet todella paljon teitä, olemme lisänneet opiskelupaikkoja pitkin Suomea, ja täytyy tässä kiittää pääministeriä siitä, että hän pari vuotta sitten neuvotteli Suomelle minusta tosi hyvän budjettiratkaisun EU:ssa. Pääministeri Marin laittoi itsensä peliin, jotta me saatiin riittävästi maataloustukirahaa ja riittävästi aluepoliittista rahaa EU:ssa. Kiitän tästä pääministeriä julkisesti.

Teemme todella paljon töitä esimerkiksi metsäedunvalvonnassa EU:ssa samanmielisten maiden kanssa. Olin kuukausi sitten perustamassa tällaista For Forest -ryhmää, metsäisten EU-maiden edunvalvontaryhmää, Euroopan unionin sisälle ja muun muassa tällä viikolla tapasin Ruotsin kollegaani, ja työstimme eteenpäin tätä työtä.

Lisäksi, puhemies, minun näkemykseni maaseudusta on paljon valoisampi kuin edustaja Kankaanniemellä. Nyt koronan jälkeen meillä on suorastaan landemia käynnissä. Pandemiaa seurasi landemia: ihmiset muuttavat omakotitaloihin, väljempiin oloihin, tekevät etätöitä ja etäopiskelevat. — Nuoret uskovat maaseutuun, edustaja Kankaanniemi. [Jukka Gustafsson: Optimismia pitää olla, hyvä!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Satonen.

16.15 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus mielellään kertoo täällä, mitä se on omasta mielestään saanut aikaiseksi, mutta otetaan muutama kiistatun fakta: Jo ennen tätä viimeistä kriisiä keskimääräinen tuntipalkka maanviljelijällä oli 4,6 euroa. Jos jonkun toisen ottaisi sillä palkalla töihin, saisi syytteen alipalkkauksesta. Tänä vuonna lypsykarjatilojen yrittäjätulon ennustetaan romahtavan 11 000 euroon, ja vaikka ruoan hinta on noussut, niin MTK:n arvion mukaan se korvaa vain puolet siitä, paljonko tuotantokustannukset ovat nousseet suhteessa tuottajahintoihin. Ja vain 15 prosenttia maatalousyrittäjistä on alle 40-vuotiaita.

Punkt i protokollet PR 125/2022 rd

Tämä tilanne on oikeasti todella vakava, ja kysynkin ministeriltä: mitä aiotte tehdä, että nuoret uskaltavat vielä tälle alalle lähteä, koska se on välttämätöntä, jotta voimme jatkosakin syödä laadukasta kotimaista ruokaa?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Kurvinen.

16.17 Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tilastojen mukaan Suomessa on Euroopan mittakaavassa varsin nuoret viljelijät, mutta porukka vanhenee nopeasti, kuten edustajat puheenvuoroissaan asiantuntevasti esille toi. Uudella ohjelmakaudella, uudella CAP-kaudella on myös investointitukia nuorille aloittaville viljelijöille. Ne ovat erittäin tärkeitä.

On myös erittäin tärkeää, että me emme puheenvuoroissamme vähättele viljelijöitä, [Oikealta: Kuka täällä on vähätellyt?] emme maalaa maataloista mitään ilmastorikollisia, jotka aikaansaavat ilmastotuhoja tai ympäristötuhoja. Tarvitaan kunnioittavaa puhetta maataloutta ja viljelijöitä kohtaan. [Oikealta: Tarvitaan tekoja!] Se on isänmaallista työtä. Se on mielestäni maanpuolustustyötä: maata, jossa ei ole omaa ruokaa, ei kyllä pysty puolustamaan.

Arvoisa puhemies! Haluaisin kysyä, kun edustaja Satonen on kokoomuksen maatalous- ja elintarvikemarkkinatutkimuskeskuksen johtaja, onko kokoomus elintarvikemarkkinalain kiristämistä ja oletteko valmiita vaalien jälkeen — minun puolueeni keskusta on siihen valmis... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu] — Jaha, meni mikki pois päältä. — Keskusta on valmis, että vaalien jälkeen kiristämme kilpailulakia, ja hallitus kiristää jo elintarvikemarkkinalakia. Oletteko mukana talloissa, että kaupan asemaa vähennetään, jotta se tuntipalkka nousee?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäenpää.

16.18 Juha Mäenpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskusta otti vaarin tekemästäni lakialoitteesta maatalousrakennusten kiinteistöverojen helpottamisesta ja sai sen vuodeksi tänne tehtyä. Me täällä oppositiossa olisimme halunneet sen pitempiaikaisiksi.

Siinä on kuitenkin pieni tarkennus tehtävänä, eli olen tehnyt siihen tarkennuksen. Lakialoitteella esitin lakia muutettavan siten, että myös elinkeinoverolain alaisten toimijoiden maataloustoimintaan käyttämien tuotantorakennusten kiinteistöverotukseen olisi mahdollista hakea tukea samoin perustein kuin maatalouden harjoittajan omistamien maatalouden tuotantorakennusten osalta on säädelty. Aiemmin kävi ilmi, että voimassa oleva lainsäädäntö ei mahdollista kiinteistöverotuen hakemista osakeyhtiömuotoisen maataloustoiminnan harjoittajien elinkeinoverolain alaisiin maatalouden tuotantorakennuksiin.

Otitte äsken vaarin edustaja Vähämäen esityksestä. Onko tämä minun tekemäni lakialoite etenemässä, ja milloin se tulee voimaan?

Puhemies Matti Vanhanen: Valtiovarainministeri ei ole paikalla, mutta haluaako ministeri Kurvinen vastata?

16.19 Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perehdyn oikein mielelläni edustaja Mäenpään lakialoitteeseen. Se on hyvä, että on ideoita. Arvostan sitä kovasti.

Punkt i protokollet PR 125/2022 rd

Ehkä lisää aikaisempaan veropuheenvuorooni vielä sen, että olemme myös maatalouden sähköveron alentaneet tällä vaalikaudella minimiin, eli myös verotuksessa toimia on tehty, ja mielestäni tulevaisuudenkuva pitäisi olla se, että pääsisimme siihen, että maatalouden tuotantorakennuksilla ei olisi ollenkaan kiinteistöveroa. Ruotsissa se on näin. Ruotsi on käsitykseni mukaan — tämä on käsitykseni, korjatkaa, jos on väärä käsitys — tämän poikkeuksen saanut siksi, että heillä ei ollut veroa, kun he tulivat EU:hun, ja kun meillä oli, niin tämä on nyt vaikeampaa. Tavoitteena mielestäni pitää olla maatalouden tuotantorakennuksista kiinteistöveron poistaminen jatkossakin. Se olisi reilua.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Östman.

16.20 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä viikolla käsitelimme täällä eduskunnassa vuoden viimeistä lisätalousarviota, ja siinä ei ollut maataloudelle yhtään tukea. Ministeri sanoi yhdessä vastauspuheenvuorossaan, että hallitus on korjannut teitä. Ei hallituksen tarvitse korjata meitä, mutta sen sijaan tulisi korjata maataloudessa esiintyvät epäkohdat. Nimittäin kun sähkölasku kasvaa lyhyessä ajassa kymmenillä-tuhansilla euroilla ja maitolitrin tuottajahinta muutamilla senteillä, niin loppuu viljelijän omasta pöydästä ennen pitkää leipä. Onko teillä esittää nyt mitään konkreettista, millaista tukea te voisitte vielä tämän vuoden puolella esittää eduskunnalle hyväksyttäväksi, jotta viljelijöillä olisi toivoa tulevaisuudesta?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Kurvinen.

16.21 **Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on tehnyt kriisitukitoimia — en toista niitä nyt tässä uudelleen, ne ovat tulleet niin monta kertaa — ja seuraamme koko ajan tilannetta, mitä tapahtuu elintarvikemarkkinoilla, mitä tapahtuu maataloudessa. Meillä on erittäin hyvä vuoropuhelu niin elintarviketeollisuuden kuin sitten tuottajajärjestöjenkin kanssa. Tätä työtä tekee erityisesti varautumisen ministerityöryhmä, jonka puheenjohtajana on valtiovarainministeri Saarikko ja jossa itsekkin olen jäsenenä, ja olemme valmiita reagoimaan esimerkiksi lisätalousarvioilla tarvittaessa vielä tämän vaalikauden aikana, jos siltä näyttää.

Mutta, puhemies, nyt haastan hieman eduskuntaryhmiä, kun on tämä upea maatalouskeskustelu tässä. Melkein ensimmäisiä virkatöitani, kun tulin maa- ja metsätalousministeriksi, oli se, että toteutin edustaja Kivirannan ajatuksen parlamentaarista maataloustyöryhmästä, ja nyt sosiaalidemokraattien, suurimman eduskuntaryhmän, johdolla toimii tämä kaikkien puolueiden parlamentaarinen ryhmä, ja odotan, että nämä hyvät kyselytunnin ideat kootaan myös sinne. Sen työn tulisi valmistua vaaleihin mennessä, ja hallitusneuvotteiluissa meillä voisi olla vähän niin kuin lämmin leipä, uunituoreita lämmen leipä -ideoita, maatalouden kannattavuuden parantamiseen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Koskela.

16.22 **Jari Koskela ps** (vastauspuheenvuoro): Kiiitoksia, herra puhemies! Me perussuomalaiset olemme tänään kovin neuvoja antavalla tuulella, ja itsekkin ajattelin antaa hallitukselle yhden neuvon lisää. Eliikkä kuunnelkaa tarkkaan — ministeri tuntuu olevan tänään vastaanottavainen.

Punkt i protokollet PR 125/2022 rd

Eihän nyt, arvoisa ministeri, ole mitään mieltä ennallistaa turvealueita kosteikoiksi ja istuttaa niihin pajukkoa. Meillä on parempikin vaihtoehto, ja nyt kannattaa olla tarkkana: Nyt olisi viisainta hyödyntää kaikki turpeen osat, siis kasvu-, kuivike- ja energiaturve, sataprosenttisesti ja lopulta muuttaa paljon parjatut turvemaat hiilinieluiksi — siis hiilinieluiksi. Sehän onnistuu juuri silloin, kun jätämme jäljelle turvepatjasta noin 30–50 senttiä pohjalle. Siihen voidaan istuttaa havupuita hiilinieluksi. Mielestäni tämä jos mikä olisi ennallistamista ja samalla myöskin ilmastoteko. Arvoisa ministeri, miksi näin ei toimita?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Kurvinen.

16.23 Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän edelleen perussuomalaisia siitä, että heitätte ideoita, ja otan kyllä kopin niistä ja kaikki ne otan vakavasti. Tätä työtä tehdään tällä hetkellä, mutta varmasti pitää vielä tehdä paljon enemmänkin. Hallitus ei kannata EU:n luonnosta ennallistamisasetukseksi sellaisena kuin se nyt on esitetty — siihen tarvitaan paljon muutoksia.

Jaan edustajan arvion siitä, että me tarvitsemme maataloustoimintaan turvetta todella paljon. Kun haluamme vihanneksia, hyviä vihanneksia, enemmän kotimaista lautaselle, siihen tarvitaan kasvuturvetta. Ja kuiviketurve on eläinsuojeluasia, sillä juuri parempaa kuiviketta ei maatalouteen eläimille ole kuin kuiviketurve, ja jos siitä joudutaan luopumaan, niin silloin kyllä eläimet voivat paljon huonommin Suomessa.

Puhemies! Olen ihan samaa mieltä edustaja Koskelan kanssa siitä, että meidän pitää tätä hiilimarkkina-, hiilipörssitoimintaa saada enemmän liikkeelle ja sitä hiilensidontaa, juuri niin kuin kuvasitte. Minusta voi myös jotakin turvemaiden ennallistamista ja vettämistäkin olla: jos on vapaaehtoisia ohjelmia — vähän Helmi-ohjelman, Metso-ohjelman tyyppistä toimintaa — niin kyllä luonnonsuojelullekin on paikkansa. [Puhemies: Minuutti!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Simula.

16.25 Jenna Simula ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos ensi keväänä maataloutemme on siinä jamassa, että viljelijät jättävät viljelemättä kannattavuuskriisin vuoksi, on koko maamme valtavissa ongelmissa. Tällä hetkellä meidän ruoantuotantomme on vielä suomalaisten yrittäjien käsissä, ja olemme saaneet nauttia esimerkiksi puhtaista ja laadukkaista kotimaisista, eläinten hyvinvointi edellä tuotetuista liha- ja maitotuotteista. Jokaisen suomalaisen täytyy syödä. Ruokaa kyllä tuotetaan joko suomalaisten tuotantotapojen mukaisesti täällä Suomessa tai aivan toisenlaisilla tavoilla muualla. Hyvä hallitus, miksi te ette pysty priorisoimaan valtion menoja ja osoittamaan maataloudelle sen kaipaamaa riittävää tukea kriisin keskellä? Teidän tähänastinen tukipakettinne ei ollut riittävä, vai oletteko toista mieltä, ministeri Kurvinen?

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri Marin.

16.26 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeää, että me keskustelemme ruokaturvasta, ja näiden synkkien puheenvuorojen keskelle on ehkä hyvä ottaa toisenkinlainen näkökulma, ja se on se, että itse asiassa Suomi on maailman ruokaturvaindeksin mukaan tänä vuonna numerolla yksi, sijalla yksi. [Juha Mäenpää: Vielä!] Meillä on paras ruokaturva koko maailmassa, eli kyllä täällä asioita on myös

Punkt i protokollet PR 125/2022 rd

oikein tehty, ja tällä kaudella on paljon tehty asioita, kuten ministeri Kurvinen tässä on ker-
tonut.

Mutta aivan totta on myös se, että me elämme tällä hetkellä jälleen hyvin poikkeuksel-
lista aikaa. Energiakriisi lisää maatalouden kustannuksia kuten muunkin yhteiskunnan toi-
mintojen, tavallisten kotitalouksien kustannuksia, ja esimerkiksi lannoitteiden kallis hinta
aiheuttaa sen, että moni viljelijä on vaikeammassa asemassa kuin aikaisemmin. Ilman
muuta juuri tässä tilanteessa me tarvitsemme tukea, me tarvitsemme apua. Meidän pitää
kannatella yhteiskuntaa, myös maataloutta yli tästä kriisistä. [Perussuomalaisten ryhmäs-
tä: Kertokaa, mitä konkreettista aiotte tehdä!] Ministeri Kurvinen on luetellut täällä useita
toimenpiteitä, mitä hallitus on jo tehnyt, ja hallitus on valmis totta kai kriisin keskellä tätä
tukea ja apua tarjoamaan, mutta itse luotan myös suomalaisiin viljelijöihin ja itse luotan
suomalaiseen maatalouteen, ja mielestäni tuo ruokaturvaindeksi osoittaa sen, että Suomi
on tehnyt myös jotain oikein.

Frågan slutbehandlad.